

UCHWAŁA Nr XXIX/193/09
RADY POWIATU W MAKWOIE MAZOWIECKIM
z dnia 27 listopada 2009 r.

w sprawie uchwalenia Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Makowskim.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592 ze zm.) oraz art. 19 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz.728 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Makowskim” na lata 2010 – 2015, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2010 r.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie uchwalenia „Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Makowskim”

Podjęcie uchwały o zatwierdzeniu „Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Makowskim” wynika z art. 19 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej, który to artykuł nakłada na powiat obowiązek tworzenia i wdrażania programów pomocy dziecku i rodzinie.

Przyjęcie przez Radę Powiatu Makowskiego tego programu przyczyni się do usprawnienia działań pomocowych na rzecz rodziny, wprowadzi spójne formy wspierania rodzin. Efektem realizacji tego programu winno być także rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami wspomagającymi i służbami powiatowymi działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

W związku z powyższym zasadnym jest przyjęcie niniejszej uchwały.

Załącznik
do uchwały Nr XXIX/193/09
Rady Powiatu w Makowie Mazowieckim
z dnia 27 listopada 2009 r.

PROGRAM POMOCY DZIECKU I RODZINIE
w POWIECIE MAKOWSKIM
NA LATA 2010-2015

Maków Mazowiecki, listopad 2009

I. WSTĘP

Ochrona prawna rodziny jest jedną z podstawowych zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 18, 48, 71, 72 Konstytucji państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. W myśl art. 72 Konstytucji organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dlatego też należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Rodzina powinna otrzymać wsparcie od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Głównym zadaniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie są w stanie pokonać, a tym samym doprowadzić ich do usamodzielnienia w zakresie zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadanie to jest głównym celem rozwiązywania problemów społecznych, które z założenia już kładzie nacisk na aktywizowanie jednostek, rodzin, grup i środowisk lokalnych do samopomocy przy rozwiązywaniu swoich problemów. W ostatnich czasach dużo się mówi na temat polityki prorodzinnej.

Rodzina spełnia wiele funkcji:

- 1) jest miejscem w którym kształtuje się i wychowuje dziecko oraz w którym dopełnia się rozwój człowieka związany z rodzicielstwem ,
- 2) odgrywa decydującą i niezastąpioną rolę w kształtowaniu kultury życia,
- 3) pełni funkcję społeczną przejawiającą się we właściwym wychowaniu następnej generacji, zapewnieniu zastępowalności pokoleń ,
- 4) spełnia też funkcje pro – państwową pojmowaną jako najlepsze źródło nowych obywateli państwa, ponieważ nie jest możliwe tworzenie nowoczesnego państwa, bez polityki prorodzinnej.

Zatem o rodzinę należy dbać, aby zapewnić jej przetrwanie. Tylko rodzina wydolna wychowawczo tworzy najbardziej ludzki klimat opieki nad dzieckiem. Działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia problemów występujących na danym terenie, gdyż należy pamiętać, że innych form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemami bezrobocia, bezdomności, zagrożenia ubóstwa, patologią, czy też niewydolnością wychowawczą. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Podobnie jak w przypadku innych problemów społecznych – niska efektywność działań pomocowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych wynika z rozproszenia działań pomiędzy różnymi instytucjami, w tym stosowania metod uzależniających od pomocy, a także położenia nacisku na pomoc finansową, bez należytego wykorzystania form merytorycznych, np. działań wspierających, edukacyjnych, terapeutycznych, aktywizujących.

Budowanie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz tworzenie kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem powinno zawierać takie cele jak:

- 1) wczesna prewencja poprzez rozwój poradnictwa i terapii rodzin dysfunkcyjnych,
- 2) tworzenie placówek wsparcia dziennego takich jak: świetlice terapeutyczne i środowiskowe oraz ośrodki interwencji kryzysowej,
- 3) wspieranie rodzin i pomoc w rozwiązywaniu ich problemów,
- 4) tworzenie zastępczej opieki rodzinnej poprzez tworzenie zawodowych rodzin zastępczych.

II. KWESTIE PRAWNE DZIECKA I RODZINY

Rodzina i dziecko są chronione prawem. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że „małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”.

1. Podstawy prawne: Działania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym zadania zapisane w Programie podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy:
 - 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.),
 - 2) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. z 2004 r. Nr 233, poz. 2344),
 - 3) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz.45)
 - 4) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 37, poz. 331),
 - 5) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim na lata 2004-2010,

- 6) Konstytucja - rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, odnoszących się do rodziny znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.
- 7) Kodeksy: rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, postępowania cywilnego, pracy – kodeksy te regulują m.in. sprawy: uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenia i uprowadzenia dziecka, znęcania fizycznego i psychicznego, ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym, roszczeń alimentacyjnych, ochrony macierzyństwa i zdrowia kobiety, zawierania i ustawiania małżeństw, stosunkach majątkowych między małżonkami, obowiązku alimentacyjnym, pochodzeniu dziecka, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy między innymi tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie. Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy w szczególności w formie:

- 1) prowadzenia specjalistycznego poradnictwa,
- 2) organizowania opieki w rodzinach zastępczych,
- 3) udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 4) wypłacanie wynagrodzeń zawodowym rodzinom zastępczym,
- 5) udzielanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym różnego typu placówki pomocy społecznej,
- 6) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przygotowaniu się do życia po opuszczeniu placówek pomocy społecznej, organizowanie i prowadzenie mieszkań chronionych,
- 7) organizowanie i prowadzenie ośrodków wsparcia,
- 8) organizowanie i prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

Realizatorem ustawowych zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Przy realizacji wyżej wymienionych zadań Centrum współpracuje z różnymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi. Ważna jest współpraca w tym zakresie z samorządami gminnymi i ich jednostkami pomocy społecznej, które wspierają rodzinę w ich naturalnym środowisku, zapewniając pomoc i opiekę w systemie dziennym, bez opuszczania środowiska naturalnego.

III DIAGNOZA

1. Charakterystyka Powiatu

Powiat makowski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego i sąsiaduje z powiatami: ostrołęckim, wyszkowskim, pułtuskim, ciechanowskim i przasnyskim. Siedzibą powiatu jest miasto Maków Mazowiecki, położone na skrzyżowaniu dwóch szlaków: ze Szczytna do Warszawy i z Ostrowi Mazowieckiej do Ciechanowa.

Powiat makowski zajmuje powierzchnię 106 456 ha i jest pod względem wielkości 14 powiatem w województwie mazowieckim. Obejmuje 10 gmin: Czerwonkę, Karniewo, Krasnosielc, Młynarze, Płoniawy Bramura, Różan, Rzewnie, Sypniewo, Szelków i miasto Maków Mazowiecki.

Ludność powiatu makowskiego wg stanu na 31.12.2008 r., liczyła 46 221 mieszkańców (dane statystyczne GUS), co stanowi 0,9 % ogólnej liczby ludności województwa mazowieckiego.

Liczba ludności wg. gmin:

Lp	Wyszczególnienie	Liczba ludności
1.	m. Maków Mazowiecki	9808
2.	gm. Czerwonka	2671
3.	gm. Karniewo	5446
4.	gm. Krasnosielc	6449
5.	gm. Młynarze	1739
6.	gm. Płoniawy Bramura	5821
7.	gm. Różan	4396
8.	gm. Rzewnie	2668
9.	gm. Sypniewo	3504
10	gm. Szelków	3719

2. Najważniejsze problemy

Przemiany w państwie spowodowały gwałtowny wzrost bezrobocia, które jest przyczyną trudnej sytuacji materialnej obywateli. Przeważająca część ludności, zwłaszcza z małych miasteczek i wsi, żyje w coraz trudniejszych warunkach, często w biedzie i nędzy. Zjawisko to wystąpiło masowo w powiecie makowskim i jest tym bardziej niepokojące, że dotyczy rodzin wielodzietnych i rozwojowych. Przyczyną wzrostu bezrobocia jest likwidacja zakładów pracy, likwidacja miejsc pracy w zakładach i wzrost liczby absolwentów szkół. Bezrobotni z wyższym wykształceniem mają większą szansę znalezienia pracy niż osoby z wykształceniem średnim i

zasadniczym. Jeszcze kilka lat temu wielu mieszkańców naszego powiatu znajdowało zatrudnienie w Warszawie lub okolicach, ostatnio i tam jest coraz trudniej o pracę.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg miast i gmin, stan na dzień 31.12.2008 r.

Miasta / Gminy		Liczba zarejestrowanych bezrobotnych						
		Ogółem	Kobiety	z prawem do zasiłku		Do 25 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Powyżej 50 roku życia
				ogółem	Kobiety			
m.	Maków Mazowiecki	627	284	121	46	158	512	245
gm.	Czerwonka	187	75	28	9	51	130	34
gm.	Karniewo	353	181	52	28	110	235	44
gm.	Krasnosielc	613	295	71	30	158	437	93
gm.	Młynarze	121	51	14	7	48	74	14
gm.	Płoniawy - Bramura	502	242	80	29	113	345	87
m.	Różan	357	175	69	36	85	244	68
gm.	Różan	238	119	45	21			
gm.	Rzewnie	191	91	27	12	50	138	38
gm.	Sypniewo	219	104	25	11	59	155	37
gm.	Szelków	280	119	43	21	75	191	59
RAZEM		3688	1736	575	250	907	2461	719

Za najważniejsze problemy w powiecie uznaje się bezrobocie, niskie dochody mieszkańców, utrzymujących się z małych gospodarstw rolnych i prac dorywczych. Wskazuje się również na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zagrożeniem jest wzrost liczby osób uzależnionych. Innym, ważnym zagrożeniem jest niski poziom wykształcenia, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych.

Należy również zwrócić uwagę na potrzebę zwiększenia pomocy dla rodzin dysfunkcyjnych, wielodzietnych, niepełnych, rodzin w których są dzieci niepełnosprawne.

W powiecie makowski jest wiele rodzin niewydolnych w wypełnianiu funkcji, jakie powinna spełniać rodzina. Rodziny te najczęściej odznaczają się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanej formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego. Zjawiska występujące w tych rodzinach to nadużywanie alkoholu, przemoc, łamanie norm społeczno-

prawnych . Dziecko żyjące w tych warunkach narażone jest na przeżywanie traumatycznych doświadczeń. Mając problemy rodzinne lub niepowodzenia szkolne, łatwo popadają w konflikty z rówieśnikami i środowiskiem. Ich trudna sytuacja powoduje, że są one odrzucone, dlatego chętniej przebywają na ulicy, w parku, w środowiskach patologicznych niż w domu lub szkole. Tym dzieciom należy zacząć pomagać wcześniej, aby nie dopuścić do przestępczości. Patologie społeczne i trudna sytuacja ekonomiczna rodzin doprowadziły do wzrostu ilości rozwodów i separacji. Dzieci z rozbitych rodzin często stają się sierotami społecznymi, częściej również popadają w konflikt z prawem.

3. Infrastruktura społeczna powiatu:

1) Szkoły podstawowe i gimnazjalne:

Lp.	Gminy	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja
1	2	3	4	5
1.	Miasto Maków Mazowiecki	3	2	2
2.	Czerwinka	1	1	1
3.	Karniewo	1	3	1
4.	Krasnosielc	1	4	1
5.	Młynarze	1	1	1
6.	Płoniawy Bramura	0	7	2
7.	Różan	1	2	1
8.	Rzewnie	1	4	1
9.	Sypniewo	2	2	2
10.	Szelków	1	1	1

2) Szkoły średnie:

Młodzież po ukończeniu gimnazjum może kontynuować naukę w szkołach ponadgimnazjalnych. Powiat Makowski proponuje następujące szkoły średnie:

Lp.	Nazwa szkoły		Liczba uczniów w roku szkolnym 2008/2009
1.	Zespół Szkół im. Żołnierzy	Liceum ogólnokształcące nr II	164
2.	Armii Krajowej w Makowie	Liceum Profilowane	257
3.	Maz.	Technikum	272
4.		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	206
5.	Zespół Szkół w Róźnie	Liceum Ogólnokształcące	170
6.		Technikum	127
7.		Zasadnicza Szkoła Zawodowa	57
9.	Liceum Ogólnokształcące im. Marii Curie-Skłodowskiej w Makowie Maz.		491
10.	Zespół Szkół w Krasnosielcu	Liceum Ogólnokształcące	85
11.		Liceum Profilowane	19
12.		Technikum Agrobiznesu	56

3) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Makowie Maz.:

W Ośrodku podobnie jak w szkole masowej dzieci objęte są przygotowaniem z zakresu szkoły podstawowej, gimnazjum i zawodowej z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i możliwości. Ośrodek przygotowuje wychowanków do samodzielnego udziału w życiu społecznym w integracji ze środowiskiem.

Lp.	Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Makowie Maz.	Liczba uczniów rok szkolny 2008/2009
1.	Szkoła Podstawowa	24
2.	Gimnazjum	41
3.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa – ogółem	28
	- kucharz małej gastronomii	15
	- mechanik pojazdów samochodowych	13
4.	Szkoła Przysposabiająca do Pracy	31
5.	Łącznie	124

4) Ochotniczy Hufiec Pracy:

Instytucja ta stwarza młodzieży zaniedbanej wychowawczo i edukacyjnie wszechstronną pomoc i opiekę poprzez możliwość uzupełnienia wykształcenia, zdobycia zawodu. OHP wykonuje zadania państwowe w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji. Do OHP w Jaciążku uczęszcza 38 uczniów, którzy mogą zdobywać kwalifikacje w następujących zawodach: sprzedawca, stolarz, piekarz.

5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Maz. jest jednostką powiatową i swoim działaniem obejmuje wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i udziela pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Poradnia zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, poradnictwem dla uczniów w dokonaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi z zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją, pomocą rodzicom i nauczycielom.

5/1) Działalność diagnostyczna:

Ogólna liczba przyjętych	2820
--------------------------	------

Badania:	Rok 2008/2009						
	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
psychologiczne	11	54	211	59	22	1	358
pedagogiczne	7	558	329	61	20	0	975
logopedyczne	16	360	128	8	3	0	515

5/2) Pomoc bezpośrednia udzielana dzieciom i młodzieży:

Formy pomocy	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum	Uczniowie Szkół ponadgimnazjalnych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem	Uczestnicy form trwających ponad 3 miesiące
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne		4	32	2	0	0	38	38
Terapia logopedyczna	3	64	50	0	0	0	117	117
Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu			0	68	89	0	157	0
Inne formy pomocy indywidualnej	6	841	164	12	5	0	1031	0
Inne formy pomocy grupowej	0	113	344	535	138	0	1130	0
Indywidualne porady zawodowe bez badań			0	10	6	0	16	
Zajęcia psychoedukacyjną prowadzone w szkołach i placówkach			776	424	161		1361	0
Porady bez badań	11	65	615	191	68	5	955	
Porady po badaniach przesiewowych	7	803	106	0			916	

5/3) Wydane orzeczenia:

Rodzaj wydanego orzeczenia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Ogółem
Niesłyszących i słabo słyszących	0	2	0	1	3
niewidomych i słabo widzących	0	1	0	0	1
z niepełnosprawnością ruchową	0	2	0	0	2
Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim		13	4	1	18
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	0	4	2	6	12
z niepełnosprawnościami	1	5	1	1	8

sprzężonymi					
o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	0	1	0	0	1
o potrzebie indywidualnego nauczania		8	5	1	14

5/4) Wydane opinie w sprawach:

Opinie w sprawie	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Ogółem
wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	6				6
wczesnego przyjęcia Dziecka do szkoły podstawowej		4			4
Odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego		4			4
Pozostawienia ucznia z kl. I –III szkoły podstawowej na drugi rok w tej samej klasie		2			2
Dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia		69	18	3	90
Dostosowania warunków i form sprawdzianu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej do indywidualnych potrzeb ucznia		26			26
Dostosowanie warunków i formy egzaminu gimnazjalnego do indywidualnych potrzeb ucznia			10		10
Dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości do				8	

indywidualnych potrzeb absolwenta					
Udzielanie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki			1		1
Przyjęcie ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy			2		2
Zezwolenie na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu				2	2
Objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu		36			36
Objęcie dziecka pomocą psychologiczną-pedagogiczną w szkole lub w placówce		167	30	8	205
Inne opinie o przebadanych	38	58	13	5	114

6) Poradnia Rodzinna:

W roku 2008 Poradnia Rodzinna objęła swoją działalnością 1318 osób, z czego 163 osoby to osoby uzależnione od alkoholu oraz 122 osoby współuzależnione. Wskazane liczby osób zarejestrowanych w Poradni nie pokazują jednak całej skali problemu. Wiele osób skierowanych do placówki w wyniku działań Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz postanowienia Sądu zobowiązującego do leczenia z uzależnienia od alkoholu nie podejmuje leczenia. Poradnia Rodzinna w Makowie Maz. w 2008 r. łącznie udzieliła 4376 porad, z czego 1372 porady udzielono z zakresu różnych dziedzin prawa. Współpracuje ona z wieloma instytucjami z terenu powiatu makowskiego.

7) Rodziny zastępcze:

W powiecie makowskim w 2008 r. funkcjonowały 43 rodziny zastępcze w których przebywało 99 dzieci w tym:

- 22 rodziny spokrewnione z dzieckiem w których przebywało 32 dzieci,
- 11 rodzin niespokrewnionych z dzieckiem w których przebywało 20 dzieci,

- 7 rodzin wielodzietnych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem w których przebywało 29 dzieci,
- 3 rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego w których przebywało 18 dzieci.

Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymywało w 2008 r. 32 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie otrzymało 5 wychowanków.

8) Powiatowa Komenda Policji:

Powiatową Komendą Policji w Makowie Maz. Policja w 2008 r. przeprowadziła 1319 interwencji domowych, w większości podłożem było nadużywanie alkoholu. Zatrzymanych w policyjnej izbie wytrzeźwień zostało 378 osób. W wielu przypadkach w wyniku tych interwencji rozpoczęto procedurę Niebieskiej Karty.

9) Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

W każdej gminie powiatu makowskiego funkcjonuje Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, których jednym z zadań jest kierowanie osób uzależnionych po pomoc specjalistyczną. W samym Makowie Maz. w 2008 r. odbyło się 17 posiedzeń komisji z czego 30 osób zgłoszonych było przez policji a 40 osób na wniosek rodziny.

4. Instytucje kulturalno-sportowe

Na terenie powiatu makowskiego funkcjonuje wiele instytucji zajmujących się upowszechnianiem kultury.

- Instytucje kultury prowadzone przez samorządy gminne:

Lp.	Gmina	Obiekt	Zespoły artystyczne	Kółka zainteresowań
1.	Makowie Mazowiecki	Miejski Dom Kultury: sala widowiskowa, kino, galeria,	Miejska Orkiestra Dęta, zespół „Basium Camoris” młodzieżowy zespół wokально-instrumentalny,	Klub Seniora, Klub Wolontariusza „Tęcza”, Makowski Uniwersytet Trzeciego Wieku,
2.	Czerwonka	Brak	brak	brak
3.	Karniewo	Gminny Ośrodek Kultury: Sala widowiskowa użyczona przez OSP,	Zespół ludowy „Karniewiaczy”: seniorzy, młodzież,	plastyczne, tańca towarzyskiego, aerobic, inne zajęcia okolicznościowe
4.	Krasnosielc	Gminny Dom Kultury Sala widowiskowa , sala do zajęć świetlicowych, Świetlica, Koło Gospodyń	Zespół Pieśni i Tańca, Kabaret „Piętka, Kabaret „Raczki”	kółka zainteresowań realizowane w ramach projektu

		Wiejskich w Rakach		
5.	Młynarze	brak	brak	W ramach zajęć pozalekcyjnych w szkole
6.	Płoniawy Bramura	brak	brak	W ramach działalności biblioteki organizowane są konkursy: plastyczny, rękodzielnictwo, słowno-muzyczny, funkcjonuje Klub Seniora, Klub Abstynenta „Krokus”
7.	Różan	Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury: Sala widowiskowo-kinowa, konferencyjna, sale do zajęć w małych grupach, kawiarenka,	orkiestra dęta,	fotograficzne, dziennikarskie, szachowe, plastyczne, teatralne, rzeźbiarskie, aerobik, nauka gry na inst. muz., Klub RSDM, Taniec, CLUB XBOX-360, Bebet Beat, Evil Music Dealers,
8.	Rzewnie	brak	brak	W ramach zajęć pozalekcyjnych
9.	Szelków	Gminny Ośrodek Kultury	brak	plastyczne, szachowe, brydżowe, muzyczne, tenis stołowy
10.	Sypniewo	Gminny Ośrodek Kultury, Dom Ludowy w Gąsewie	Orkiestra Strażacka, Zespół Ludowy Gąsewianka,	Zajęcia plastyczne, sportowo-rekreacyjne, tenis stołowy, wycieczki, imprezy okolicznościowe

5. Podsumowanie istniejącej oferty lokalnej.

Powyżej informacje charakteryzują środowisko powiatu makowskiego i występujące w nim problemy:

- 1) w dziedzinie szkolnictwa – dzieci i młodzież mają zapewnioną możliwość uczęszczania do przedszkoli, szkoły podstawowe i gimnazjów zlokalizowanych jak najbliżej miejsca zamieszkania. Natomiast szkoły średnie zlokalizowane są w mieście Maków Maz., Różanie i w gminie Krasnosielec. Młodzież ma możliwość zdobywania wykształcenia ogólnego i nauki różnych zawodów. Także dzieci i młodzież wymagająca kształcenia specjalnego ma możliwość nauki w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Makowie Maz.

Niepokojącym staje się narastanie zjawiska niedostosowania społecznego młodych ludzi przejawiającego się agresją, używaniem alkoholu, narkotyków czy przemocą. Uczniowie którzy nie radzą sobie z trudnymi sytuacjami życia domowego i szkolnego stają się mało odporni psychicznie, popadają w konflikty. Z problemami tymi bardzo często kadra pedagogiczna nie radzi sobie i niechętnie zauważa ten problem,

- 2) dzieci i młodzież mająca różnego rodzaju problemy może korzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Poradni Rodzinnej w Makowie Maz. Ich rodzice mogą korzystać z różnych form pomocy w Poradni Rodzinnej. W poradni otrzymają pomoc terapeutę rodzinnego, terapeutę ds. uzależnień, pedagoga, psychologa i prawnika,
- 3) placówki wsparcia dziennego odgrywają istotną rolę w środowisku lokalnym, zapewniają opiekę i pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Liczba świetlic środowiskowych jest mała i nie pozwala objąć opieką wszystkich chętnych i nie w każdej gminie jest taka placówka,
- 4) bezrobocie występujące w wielu rodzinach naszego powiatu nie sprzyja właściwemu ich funkcjonowaniu, dlatego też działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy mające na celu minimalizowanie jego skutków są bardzo potrzebne. Stwarzają bowiem możliwość podnoszenia kwalifikacji, zmiany zawodu , a tym samym stwarzają większą szansę na uzyskanie pracy. Zagrożone poczucie bezpieczeństwa, co ściśle wiąże się z brakiem środków finansowych jakie daje praca, zagraża wielu rodzinom utrudniając wypełnianie ich ról,
- 5) oceniając sytuację pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, należy stwierdzić, że osoby te nie są w wystarczający sposób przygotowane do samodzielnego życia w społeczeństwie. Pełnoletni wychowankowie opuszczający placówki lub rodziny zastępcze często nie mają dokąd iść, nie mają swojego mieszkania i trudno jest im się odnaleźć w nowej rzeczywistości. Samorządy niedostatecznie radzą sobie z objęciem pełnoletnich wychowanków inną formą wsparcia jak np. przyznaniem mieszkań chronionych, komunalnych, propozycji zatrudnienia),
- 6) w rodzinach zdarzają się sytuacje trudne, kryzysowe, których rodzina nie może sama pokonać wykorzystując własne możliwości i umiejętności. Zachodzi wtedy potrzeba ingerencji ze strony państwa – instytucji pomocy społecznej. Rozmieszczenie terenowych ośrodków pomocy społecznej i kadra w nich pracująca daje możliwości objęcia pomocą wszystkich tych, którzy jej potrzebują. Jednakże znaczna ilość zadań, które wykonują ośrodki pomocy społecznej powoduje, iż nie zawsze pomoc ta przychodzi na czas. Oznacza to, iż czasami pracownik socjalny dociera w środowisko, kiedy problem występujący w nim jest tak wielki, że udzielenie pomocy jest bezskuteczne lub niemożliwe.

Także rozproszenie instytucji, podział kompetencji i przepływ informacji utrudnia i ogranicza skuteczność podejmowanych środków zaradczych,

- 7) bardzo trudną, ale jakże ważną rolę w społeczności lokalnej odgrywa sąd i policja. Podejmowane przez nich działania bardzo często mają wpływ na losy człowieka i rodziny. Dlatego też współpraca sądu, kuratorów zawodowych, policji, pomocy społecznej i instytucji zajmujących się dziećmi i młodzieżą ma istotne znaczenie dla podnoszenia poczucia bezpieczeństwa, przeciwdziałania rosnącym problemom społecznym takim jak przemoc, agresja, niedostosowanie, uzależnienia, przestępczość,
- 8) szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych realizowane jest na bieżąco, jednakże obserwuje się brak osób, które chciałyby pełnić funkcję zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele	Zadania	Termin realizacji	Osoby i instytucje odpowiedzialne za realizację zadania
1.	2.	3.	4.
I. Poprawa stanu funkcjonowania rodziny	1. Zdiagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie. 2. Organizowanie kampanii informacyjnych o lokalnych instytucjach świadczących pomoc rodzinie. 3. Wdrażanie programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych służących rozwojowi rodziny. 4. Rozbudowa systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań. 5. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.	rok 2010, praca ciągła	PCPR, OPS, placówki oświatowe,
II. Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych	1. Pedagogizacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych ich dzieci oraz umiejętności wychowawczych rodziców. 2. Wspieranie form współpracy instytucji oświatowych z rodzicami jako partnerami w procesie dydaktyczno-wychowawczym dzieci. 3. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin w	proces ciągły	PCPR, OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły,

	kryzysie oraz zagrożonych patologiami. 4. Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń demoralizacją i uzależnieniami dzieci i młodzieży. 5. Rozwijanie form krótkoterminowej opieki dla rodzin w kryzysie.		
III. Wsparcie rodziny w zakresie bezpieczeństwa socjalnego.	1. Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin. 2. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym utworzenie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin. 3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin. 4. Systematyczne wspieranie kadr ośrodków pomocy społecznej w rozwiązywaniu problemów rodzin niewydolnych wychowawczo.	proces ciągły	OPS, PCPR, PFRON,
IV. Objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.	1. Rozwój zastępczej opieki rodzinnej. 2. Dążenie do zabezpieczenia mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych. 3. Wspieranie rozwoju sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. 4. Poprawa funkcjonowania instytucji zajmujących się wsparciem osób i rodzin z problemami wychowawczymi.	rok 2010-2012 praca ciągła	PCPR, Urzędy Gmin, Starostwo Powiatowe,
V. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.	1. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży. 2. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności	proces ciągły	Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, samorządy gminne i powiatowe, OPS

	społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery. 3. Wyrównywanie dysproporcji w dostępie do oferty edukacyjnej na miarę możliwości i potrzeb każdego dziecka. 4. Dostosowanie istniejącej struktury szkolnej do lokalnego rynku pracy.		
VI. Wsparcie uczniów uzdolnionych.	1. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania. 2. Organizacja oferty edukacyjnej dla młodzieży szczególnie uzdolnionej.	proces ciągły	Samorządy gminne i powiatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
VII. Wsparcie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.	1. Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych. 2. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych. 3. Tworzenie klas integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych. 4. Rozwój systemu usług wspierających dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym.	proces ciągły	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, szkoły, PFRON, PCPR,
VIII. Doskonalenie procesu wychowawczego.	1. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży. 2. Wsparcie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los. 3. Poszerzanie profilaktyki szkolno-rodzicielskiej. 4. Organizacja warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin niewydolnych wychowawczo. 6. Angażowanie różnych instytucji, w tym organizacji pozarządowych w realizację programów profilaktycznych i pomocowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi.	proces ciągły	PCPR, szkoły, PPP, organizacje pozarządowe,

IX. Ochrona dzieci i młodzieży przed marginalizacją i społecznym wykluczeniem.	1. Rozwój opieki pedagogicznej i psychologicznej w szkołach. 2. Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu. 3. Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.	proces ciągły	PPP, szkoły
X. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.	1. Edukacja społeczna. 2. Rozwój profilaktyki niedostosowania społecznego i przeciwdziałania przestępczości wśród dzieci i młodzieży. 3. Tworzenie i umacnianie środowiskowych form pomocy dzieciom i rodzinie.	proces ciągły	Policja, OPS, samorządy gminne
XI. Poprawa stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji.	1. Wspieranie cyklicznych badań sprawności młodego pokolenia. 2. Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych. 3. Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe). 4. Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej.	proces ciągły	samorządy gminne, szkoły,
XII. Promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	1. Cykliczne diagnozowanie potrzeb i oczekiwań środowiska lokalnego dotyczących aktywności ruchowej. 2. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia. 3. Wspieranie plenerowych imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. 4. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat inicjatyw i przedsięwzięć organizowanych dla dzieci i młodzieży.	proces ciągły	OPS, szkoły, samorządy gminne, samorząd powiatowy,
XIII. Kompensacja deficytów	1. Prowadzenie cyklicznych badań stanu	Cyklicznie dane grupy wiekowe	Służba zdrowia, OPS, samorządy

zdrowotnych i świadczeń zdrowotnych.	zdrowia dzieci i młodzieży. 2. Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia). 3. Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych.	lub w miarę możliwości	gminne
XIV. Wsparcie rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym.	1. Opracowanie powiatowej bazy danych dzieci niepełnosprawnych. 2. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci niepełnosprawnych. 3. Organizacja warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowego domu samopomocy. 4. Wsparcie programów rehabilitacyjnych przygotowujących młodzież do podjęcia samodzielnego życia.	rok 2010 rok 2010-2012 proces ciągły	PCPR, OPS, szkoły, Samorządy gminne, Samorząd powiatowy
XV. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.	1. Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne. 2. Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego.	proces ciągły	OPS, PCPR, Policja
XVI. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem.	1. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży. 2. Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku. 3. Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”. 4. Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą. 5. Tworzenie i prowadzenie ośrodków (w tym specjalistycznych) dla ofiar przemocy w rodzinie. 6. Rozwój poradnictwa dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie. 7. Opracowanie i realizacja programów dla sprawców i ofiar przemocy.	proces ciągły rok 2010, praca ciągła rok 2010-2012 praca ciągła rok 2010, praca ciągła	OPS, Policja, szkoły, PPP, PCPR, Starostwo Powiatowe,

V. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. Poprawa sprawności funkcjonowania instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.
2. Zahamowanie wzrostu liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat:
 - a) zjawiska niedostosowania społecznego i przestępczości wśród dzieci i młodzieży,
 - b) zjawiska przemocy w rodzinie,
4. Podniesienie świadomości samorządów terytorialnych różnego szczebla na temat:
 - a) zjawiska niedostosowania społecznego i przestępczości wśród dzieci i młodzieży,
 - b) zjawiska przemocy w rodzinie.
5. Zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obrębie problematyki niedostosowania społecznego i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.
6. Zmniejszenie liczby czynów karalnych dokonywanych przez nieletnich.
7. Zahamowanie wzrostu liczby dzieci umieszczanych w placówkach resocjalizacyjnych.
8. Zmniejszenie liczby negatywnych zjawisk wśród dzieci i młodzieży, związanych z obecnością narkotyków, alkoholu i przemocy.
9. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

V. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów programu polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji zadań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Efektywną realizację założeń niniejszego programu samorząd powiatowy będzie starał się osiągnąć poprzez następujące działania:

- 1) powołując Zespół Programowy koordynujący działania, w celu monitorowania przebiegu realizacji programu,
- 2) promocję programu, w którą włączą się lokalne media (kształtowanie przyjaznych, społecznych postaw wobec podejmowanych działań, dostarczanie informacji adresatom programu i poszczególnych projektów).

VI. UWAGI KOŃCOWE

Obecnie niedostateczna jest współpraca między poszczególnymi służbami: wewnątrz pomocy społecznej oraz między sądem rodzinnymi jego organami pomocniczymi a pracownikami socjalnymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Nierzadko w lokalnym środowisku nikt nie koordynuje przedsięwzięć różnych podmiotów.

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach zapisanych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Obecny okres reform w Polsce powoduje gwałtowne zmiany w strukturze społecznej, wywołuje nowe zjawiska społeczne i odpowiadające im problemy takie jak bezrobocie, sieroctwo społeczne, ubóstwo oraz różne formy patologii i nasilające się zaburzenia psychiczne.

Należy zatem stwierdzić, że budowanie lokalnego systemu nad dzieckiem i rodziną w naszym powiecie powinno być realizowane przez wszystkie organy administracji samorządowej i rządowej we współpracy organizacjami pozarządowymi. Wskazane jest pozyskanie nowych partnerów deklarujących chęć współpracy.